

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till vilt- skadelag och lag om ändring av 87 § i jaktlagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 juni 2008 en proposition med förslag till viltskadelag och lag om ändring av 87 § i jaktlagen (RP 90/2008 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Sami Niemi, överinspektör Jussi Laanikari och överinspektör Outi Helander, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Tuomo Antila, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Pentti Normia, inrikesministeriet
- regeringsråd Anna-Liisa Tarvainen, kommunikationsministeriet
- regeringsråd Hannu Karjalainen, miljöministeriet
- budgetråd Kati Suihkonen, finansministeriet
- överinspektör Jukka Bisi, Forststyrelsen
- chef för resultatområdet Klaus Yrjönen, Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio
- överdirektör Eero Helle och forskningschef Vesa Ruusila, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- byråchef Pekka Syrjänen, Statskontoret
- jaktchef Juha Kuittinen, Norra Karelens jaktvårdsdistrikt
- jurist Vesa Malila, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK

- försäkringsspecialist Mari Pekonen-Ranta, Finansbranschens Centralförbund
- verksamhetsledare Markku Myllylä, Centralförbundet för fiskerihushållning
- verksamhetsledare Jari Pigg, Jägarnas centralorganisation
- naturskyddssekreterare Tapani Veistola, Finlands Naturskyddsförbund rf
- rådgivare inom biodlingsbranschen Ari Sepälä, Finlands Biodlares Förbund
- verksamhetsledare Hannu Salo, Frukt- och Bärödlarnas förbund
- verkställande direktör Kim Jordas, Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF rf
- ordförande Lauri Kontro, Finlands Jägarförbund
- Jaakko Ilvonen, Suomen Suurpetoyhdistys ry
- medlem Tuomo Jääskeläinen, Finlands Får-förening
- ordförande för jaktvårdsförening Esa Rätty
- ordförande Jukka Knuuti och verksamhetsledare Pertti Viik, Renbeteslagsföreningen
- ordförande Klemetti Näkkäläjärvi, sametinget
- skoltarnas förtroendeman Veikko Feodoroff, Skoltarnas byastämma
- renkarl Vilho Pesonen
- renvärd Ari Junttila, Halla renbeteslag
- trädgårdsföretagare Marja-Leena Bilund
- naturfotograf, naturturismföretagare Lassi Rautiainen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- Skogsforskningsinstitutet
- Norra Savolax jaktvårdsdistrikt

- Trafikförsäkringscentralen
- Finlands Fiskodlarförbund
- Finska Kennelklubben

- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en viltskadelag. Det föreslås att bestämmelserna om grunderna för ersättning av viltskador, om förfarandet när ersättning beviljas och om återkrav av ersättningar som betalats utan grund ska ingå i lag i stället för i förordning av statsrådet. Vidare föreslås lagen innehålla bestämmelser om understöd för förebyggande av skador, minsta ersättningsgilla skada, förfaranden, myndigheternas rätt att få uppgifter, utlämnande av uppgifter, återbetalning av ersättning, ränta som ska betalas på återbetalat eller återkrävt belopp, dröjsmålsränta och sökande av ändring.

Bestämmelserna om ersättning för viltskador föreslås bli ändrade så, att man slopar den självrisk på 250 euro som hittills dragits av från ersättningsbeloppet och att viltskadorna på odling, djur, lösöre, ren och skog ska ersättas utan övre beloppsgräns, om den som ansöker om ersättning under kalenderåret har lidit skador vars sammanlagda belopp överstiger 250 euro. Enligt propositionen ska personskadorna som stora rovdjur orsakat ersättas också i sådana fall då skadebeloppet understiger 250 euro. Dessutom är det meningen att de trafikskador som orsakats av hjortdjur och stora rovdjur inte längre ska ersättas. Däremot föreslår regeringen att man med avvikelse från tidigare praxis ska betala ersättning för avgifterna för terrängundersökning och värdering av skador som orsakats av stora rovdjur.

Grunderna för ersättning av skador på ren ska enligt förslaget ändras så, att en renkalv avsedd för avel eller en vuxen ren som dödats av ett stort rovdjur inte längre ska ersättas till det dubbla gängse värdet, utan till en och en halv gång det gängse värdet. Ersättning för skada på ren betalas enligt förslaget till högst det gängse värdet till renägaren eller, om denne inte är känd, till renbeteslaget. Den resterande delen av ersättningen betalas till renbeteslaget. Dessutom avses renbeteslaget för vidarefördelning till renägarna kunna få en på kalkylerade grunder fastställd ersättning för försvunna kalvar i fråga om renkalvar som antas ha försvunnit mellan kalvningen och renskiljningen på grund av stora rovdjur. Dessutom föreslår regeringen en särskild ersättning till renbeteslagen för exceptionellt stora skador på ren.

Närmare bestämmelser ska enligt förslaget utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om omständigheter av teknisk natur ska föreskrivas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet eller föreskrift av Landsbygdsverket.

Bestämmelsen i jaktlagen om ersättning för skador som orsakats av djur föreslås bli ersatt av en hänvisning till den nya lagen.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av det kalenderår som följer efter det att de har blivit stadfästa.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänt

Enligt propositionsmotiven har systemet för er-

sättning av skador som orsakas av stora rovdjur och hjortdjur i Finland ingått i vår viltvård och vårt sätt att styra jakten redan sedan början av förra århundradet. Ersättningstagarna och ersätt-

ningspraxis har under åren förändrats och utvecklats i takt med den övriga samhällsutvecklingen. EU-medlemskapet har som senaste ändring i ersättningen av rovdjursskador medfört aspekter som gäller skyddet av dessa arter, eftersom medlemskapet inneburit särskilda skyldigheter att skydda stora rovdjur.

Utskottet fäster särskild uppmärksamhet vid att Finlands EU-medlemskap har lett till att betydelsen av systemet för ersättning av skador, framför allt de som orsakats av stora rovdjur, har ökat eftersom jakt på stora rovdjur på grund av förpliktelserna i rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (nedan habitatdirektivet) inte kan utgöra en lika effektiv metod för att minska skadorna som tidigare. För att jakt på arterna i bilaga IV till habitatdirektiv (brunbjörn, lodjur och varg utanför renskötselområdet) ska kunna tillåtas krävs det att andra tillfredställande lösningar utreds först. I detta avseende är det viktigt att de skador som stora rovdjur orsakar ersätts. Utskottet poängterar att skyddet av dessa arter blir mer allmänt godtagbart och medborgarna mer positivt inställda om ersättningssystemet blir mer heltäckande. De gällande författningarna om ersättning av viltskador har beretts och satts i kraft innan den nuvarande grundlagen trädde i kraft. Det konstateras därför i propositionsmotiven att förordningarna om ersättningssystemet efter det att den nya grundlagen trädde i kraft inte längre till alla delar uppfyller de grundlagens krav i fråga om författningsnivå. Med beaktande av kraven på god lagstiftning och bestämmelserna i 80 § i grundlagen är det enligt utskottet motiverat att revidera bestämmelserna om ersättning för viltskador så att de motsvarar nuvarande krav och att samla dem i en och samma lag.

Utskottet noterar att de nuvarande ersättningssystemen har kritiserats framför allt på grund av att de innehåller en självrisk. Utskottet anser det nödvändigt att bestämmelserna om ersättning för viltskador föreslås bli ändrade så, att självrisken på 250 euro slopas. Viltskadorna på odling, djur, lösöre, ren och skogs ska enligt förslaget ersättas utan övre beloppsgräns, om det sammanlagda beloppet på de skador som den sö-

kande lidit överstiger 250 euro per kalenderår. Begränsningen avses dock inte gälla personsador som orsakats av stora rovdjur. Vid den omfattande sakkunnigutfrågningen framkom ett behov av att sänka den nuvarande gränsen på 250 euro för ersättning i fråga om flera slag av skador. Utskottet kommer i sin detaljmotivering att föreslå att gränsen sänks till 170 euro.

Enligt förslaget till viltskadelag ska viltskador ersättas endast om medel för betalning av ersättning har anvisats i statsbudgeten. Utskottet poängterar att regeringen för att trygga kontinuerlig betalning vid behov i god tid bör lämna en tilläggsbudgetproposition till riksdagen.

Det föreslås vidare i propositionen att de kostnader för värdering av skador orsakade av stora rovdjur som den sökande har betalat och som inte tidigare har ersatts ska ersättas i de fall där också själva skadan ersätts. Å andra sidan föreslår regeringen att trafikskador som hjortdjur och stora rovdjur orsakat inte längre ska ingå bland de ersättningsgilla skadorna, eftersom den privata försäkringssektorn till fördelaktiga priser inom kombinerade försäkringar erbjuder försäkringsskydd som också täcker trafikskador som orsakats av hjortdjur.

Dessutom har det ifrågasatts om ersättningarna för de skador som stora rovdjur orsakar rennäringen är tillräckliga för att täcka de faktiska skadorna. Enligt regeringens motivering har problemet varit de skador som framför allt björnar orsakar renkalvar. Vidare har man i och med det växande vargbeståndet under de senaste åren märkt att man inom ramen för det nuvarande systemet inte förmår ersätta de kumulativa skador som stora rovdjur orsakar. Utskottet kommer nedan att fokusera särskilt på de skador som orsakas av rennäringen och att föreslå ändringar i de föreslagna bestämmelserna i propositionen.

Ur EG-lagstiftningens synvinkel är det fråga om statligt stöd enligt artikel 87 i EG-fördraget när jord- och skogsbruket ur statens budgetmedel betalas ersättning för skador som djur orsakat, framgår det av motiveringen. Kommissionen utgår från att medlemsstaterna ska ändra sina befintliga system så att de stämmer överens med riktlinjerna och gemenskapsrätten, dvs. vid-

ta s.k. lämpliga åtgärder. När det gäller ersättning av skador som djur orsakat jordbruket finns det ur gemenskapsrättslig synvinkel inget behov av att vidta s.k. lämpliga åtgärder, dvs. att göra innehållsliga ändringar i systemet, framgår det vidare av motiveringen. Ersättning av skador som djur orsakar skog har i riktlinjerna uttryckligen konstaterats vara tillåtet stöd. Således fastslår utskottet att den föreslagna lagen inte behöver anmälas till kommissionen till ovan nämnda delar. När det gäller ersättning av skador som orsakas rennäringen föreslår regeringen däremot innehållsliga ändringar som förutsätter kommissionens godkännande.

Skador som orsakas rennäringen

Grunderna för ersättning av skador på ren föreslås bli ändrade så att renar eller de renkalvar som vid renskiljningen kvarlämnats för avel, om de dödats av ett stort rovdjur eller avlivats på grund av rovdjursskador, inte längre ersätts till ett belopp som motsvarar två gånger, utan en och en halv gång det gängse värdet. Ersättning för skada på ren betalas enligt förslaget till högst det gängse värdet till renägaren eller, om denne inte är känd, till renbeteslaget. Den resterande delen av ersättningen betalas till renbeteslaget. Sakkunniga som utskottet har hört har påpekat att den föreslagna bestämmelsen skulle försvaga den skadelidandes ställning, eftersom ersättningen då betalas till alla delägare i rentebeslaget på basis av antalet renar. Utskottet kommer därför att föreslå att renägarna ska få ersättning till ett belopp som motsvarar en och en halv gång det gängse värdet, när ägaren är känd. Detta motsvarar de gällande bestämmelserna.

Utskottet konstaterar att stora rovdjur ofta äter upp små renkalvar helt och hållet och att det även annars är svårt att hitta kalvarna i terrängen, eftersom de är så små. Särskilt svårt är det att upptäcka de renkalvar som stora rovdjur dödar under den snöfria tiden. Särskilt när en björn har ätit upp en liten renkalv blir det i praktiken inga spår kvar i terrängen efter kalven. Eftersom man inom det nuvarande systemet endast har ersatt värdet på renar som hittats, har ersättningen varit mycket slumpmässig. Genom den nya ersätt-

ningen för försvunna kalvar försöker man nu på ett mera heltäckande sätt kompensera för de renkalvar som stora rovdjur dödar under sommaren. Rentebeslaget ska på kalkylerade grunder få ersättning för försvunna kalvar när det rör sig om renkalvar som antas ha försvunnit mellan kalvningen och renskiljningen på grund av skador som orsakats av stora rovdjur. Rentebeslaget ska ge ersättningen vidare till renägarna.

Vid utfrågningen av sakkunniga har dock ett sådant förslag till ersättning för försvunna kalvar ansetts vara svårbegripligt. Dessutom har det påpekats att det vore ändamålsenligt att uttryckligen koncentrera ersättningen till den period då det är nästan omöjligt att verifiera skador som orsakats av stora rovdjur. Sålunda bör ersättning för försvunna kalvar betalas för perioden mellan kalvningen och hösten. I enlighet med inhämtad utredning kommer utskottet nedan att föreslå att renkalvar som dödats av stora rovdjur eller avlivats på grund av skador som orsakats av stora rovdjur mellan kalvningen och den sista november ersätts enligt förfarandet i 14 § (ersättning för försvunna kalvar). Från och med den första december ska renkalvar som dödats av stora rovdjur ersättas i enlighet med 13 § (ersättning för skador på ren).

Eftersom möjligheterna att minska och förebygga skador i första hand genom jakt som sagt är begränsade på grund av habitatdirektivet välkomnar utskottet speciellt den föreslagna möjligheten till särskild högre ersättning till vissa rentebeslag inom vars område stora rovdjur redan länge orsakat exceptionellt stora skador. Som villkor för att få ersättning ställs att skadorna på ren i rentebeslaget under de tre föregående åren i förhållande till det sammanlagda antalet livrenar och slaktrenar överstiger en minsta mängd som fastställs närmare genom förordning av statsrådet. I ljuset av de uppgifter som stod till förfogande när propositionen utarbetades våren 2008 skulle fyra rentebeslag i renskötselområdets sydöstra del uppfylla det föreslagna kriteriet (tre procent) under de närmaste åren, förutsatt att skadeutvecklingen fortsätter som tidigare, framgår det av motiveringen. Dessa rentebeslag var Halla, Hossa-Irni, Kallioliuoma och

Näljänkä. Inom dessa renbeteslags områden har framför allt vargskadorna ökat märkbart under 2000-talet. Skador orsakade av stora rovdjur har redan inverkat på den produktiva delen av renbeteslagens renbesättningar, vilket märkbart försämrat renbeteslagens produktivitet.

Till den del där skador för rennäringen i vissa renbeteslag är exceptionellt stora och därmed som sagt märkbart försämrar renbeteslagens produktivitet, anser utskottet det vara nödvändigt att man utreder möjligheterna att skapa ett särskilt system för dem som vill upphöra med denna näring. Utskottet konstaterar att lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) även gäller rennäringssidkare. Lagen är tidsbegränsad och det går att upphöra med att bedriva näring med stöd av den fram till slutet av 2010. Enligt gällande lag kan en renkarl antingen genomföra en generationsväxling på sin renhushållningslägenhet eller överlåta sina renar som tillskottsrenar till någon annan som bedriver renhushållning. Däremot finns det i dagsläget inte något sådant system som stöder upphörande med att bedriva jordbruk eller rennäring på det villkoret att näringsidkaren permanent och slutgiltigt upphör med att bedriva jordbruk/rennäring. Detta är den andra möjligheten att stödja upphörande av produktion enligt EU:s regler för statligt stöd till jordbruket. Enligt uppgift till utskottet håller jord- och skogsbruksministeriet på att utreda möjligheten att stödssystemet fortsätter efter 2010. Samtidigt behandlas även villkoren för att upphöra med att bedriva rennäring. Utskottet anser det vara viktigt att man i detta sammanhang också utreder behovet att skapa ett särskilt stödssystem som gör det möjligt att upphöra med rennäring i enlighet med det ovan sagda på områden där stora rovdjur orsakar så stora skador att produktiviteten hos renbesättningen och på det sättet också hos renbeteslagen sjunker.

Utskottet påpekar att detaljerad information om antalet försvunna kalvar och rovdjurstättheten för de olika arterna inom renskötselområdet är en förutsättning för att man ska kunna göra skadekalkyler som är tillförlitliga och så korrekta som möjligt. I en utredning som utskottet fått

står det att man redan i flera år har undersökt antalet försvunna renkalvar på olika håll i renskötselområdet. Trots det omfattande faktaunderlaget är det viktigt att inhämta ytterligare uppgifter om mängden försvunna kalvar. Utredningen poängterar det faktum att man i första hand bör kunna effektivisera den forskning som gäller skattning av varg-, järv- och lodjursstammarna utifrån spår i snön genom att utveckla observationsnätverket och skattningsmetoderna. Det allra svåraste är att förbättra uppskattningen av björnstammen eftersom arten inte brukar röra sig under observerbara snöförhållanden, med undantag för den korta vårtiden då det däremot finns få observatörer ute i terrängen. Utskottet betonar att bättre uppskattningar av rovdjursstammarna även skulle vara nyttiga med tanke på uppskattning av och ersättning för exceptionellt stora skador på ren, som enligt förslaget ska ersättas.

Enligt uppgift har det också i fråga om forskning noterats att flera förbättringar har en positiv inverkan på den allmänna stämningen när det gäller inställningen till skador som orsakats av stora rovdjur. Vissa frågor som i dagsläget anses vara problematiska har bidragit till att minska viljan att delta i det omfattande frivilligarbete som görs för forskningen, vilket märks i det praktiska arbetet.

Utskottet pekar i detta sammanhang även på de skador som älgar orsakar stängselbyggena inom rennäringen. Utskottet anser att saken bör beaktas i den aktuella reformeringen av stödssystemet i lagen om finansiering av renhushållning och naturnäringar (45/2000). Därför är det viktigt att nivån på det statliga stödet till investeringar i stängsel höjs, vilket kompenserar renbeteslagens förluster. Utskottet påpekar samtidigt att understöden skapar arbetstillfällen för aktiva renkarlar som på det sättet också får nytta av stöden i form av löneinkomster.

Skogsbruksskador

Regeringen föreslår ett särskilt viltskaderegister inrättas och utskottet ser det som en mycket viktig reform. I registret kan man mera systematiskt än tidigare samla in och registrera informa-

tion om alla skador som orsakas av vilt. I en utredning till utskottet konstateras det med hänsyn till skogsskador orsakade av älgar att man mer effektivt kunde utnyttja dem för att dimensionera, styra och inrikta jakten på älgbeståndet, i synnerhet om dessa årliga uppgifter om skogsskador kopplas till geografisk information. Utskottet bedömer att detta gör det möjligt att effektivare och bättre inrikta åtgärder för att genom jakt och andra motsvarande åtgärder förebygga skador. Dessutom anser utskottet det mycket angeläget att viltskaderegistret också kan utnyttjas inom forskningen.

Utskottet noterar att regeringens proposition i huvudsak baserar sig på ett förslag av den arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 22 september 2004 (Viltskadearbetsgruppens PM; arbetsgrupps-PM MMM 2005:13). I fråga om skogsskador orsakade av hjorddjur konstaterade arbetsgruppen bland annat att de mest problematiska är de skador som älgar orsakar på sina vinterbetesmarker. Arbetsgruppen påpekade att den med hänsyn till sina uppgifter och sin tidtabell inte hade förutsättningar att göra konkreta framställningar rörande hjorddjurens vinterbetesmarker. Arbetsgruppen ansåg emellertid att det handlar om en helhet som bör utredas särskilt. Arbetsgruppen föreslog en utredning om huruvida dessa särskilda problem som har att göra med vinterbete kan åtgärdas till exempel med samma metoder som i fråga om naturvårdshandel, alltså genom mångåriga visstidsavtal. Det skulle då vara möjligt att åtgärda den skada av varaktig natur som markägaren orsakas på de värst drabbade av älgarnas vinterbetesmarker och samtidigt på längre sikt spara in medel som behövs för att ersätta skador. Utskottet anser det därför vara angeläget att finna ny praxis för ersättning av de skador som älgarna orsakar på sina vinterbetesmarker.

I en utredning till utskottet konstateras det att de ersättningar för skogsskador orsakade av älgar som betalats med jaktlicensavgifterna har varit rekordhöga under de senaste åren. Resultat från enskilda skogscentraler, som bygger på mätningresultaten från de senaste nationella inventeringarna av skogar (VM19 och VM10), vi-

sar också att älgskadorna har ökat. Å andra sidan kan man utifrån dem även uppskatta att en avsevärd del av områdena med skogsskador faller utanför det nuvarande ersättningssystemet. Följden är att de faktiska skogsskador som älgar orsakar är större än den årliga ersättningsstatistiken visar. Tack vare att man under de senaste åren systematiskt har bedrivit effektivare älgjakt förefaller ersättningarna för skador totalt ha börjat sjunka. Utskottet finner det därför viktigt att eventuella överblivna anslag i enlighet med regeringens proposition kan användas till materialanskaffningar, forskning och utvecklingsarbete till den del som de har som syfte att förhindra skador. Utskottet understryker således överlag den förebyggande verksamhetens stora betydelse.

Utskottet finner det utomordentligt viktigt att markägare och framför allt skogsägare aktivt håller kontakt med älgjägare inom sina områden så att jägarna därigenom i enlighet med skogsägarnas önskemål kan inrikta älgjakten också på älgarnas skogsbetesmarker eller områden med stor älgförekomst i syfte att så effektivt som möjligt förebygga skogsskador. På denna punkt har dessa frågor även ett nära samband med rådgivningsarbetet inom skogsbranschen.

Andra synpunkter

Utskottet framhåller att enligt 5 § i den föreslagna viltskadelagen ska skador som orsakats av annat vilt än hjorddjur eller stora rovdjur kunna ersättas under vissa förutsättningar. Enligt motiven till paragrafen är sådana slag av vilt som kan komma i fråga t.ex. rådjur, europeisk bäver och kanadensisk bäver. Utskottet påpekar att de skador som rådjur orsakar trädgårdsodling på fri-land har ökat, framför allt till följd av att beståndet växer trots jakten. Utskottet finner därför ersättningsförfarandet enligt den bestämmelsen till denna del vara mycket välgrundat. I det här sammanhanget noterar utskottet också att utter och storskrake orsakar avsevärda ekonomiska förluster för fiskodling bland annat på grund av att de äter upp eller skadar sättfisk.

I propositionen görs inga förslag till ersättning för sälskador, som med stöd av nuvarande

lag och med Europeiska kommissionens samtycke har ersatts i form av en engångsersättning för åren 2000 och 2001. Det operativa programmet för fiskerinäringen i Finland 2007—2013, som godkänts av kommissionen, ger en möjlighet att kompensera kustfiskarna och fiskodlarna i havsområdet för de skador som sälarna orsakar. Det operativa programmet finansieras av finska staten och Europeiska unionen. Vid kustfiske betalas ett så kallat toleransstöd för sälskador, medan de skador som orsakas fiskodlingar ersätts i fråga om de fiskar som sälarna skadat. Utskottet lyfter emellertid fram att sälskadorna har ökat kraftigt år för år och nu till och med hotar dessa fiskenärningar. Utskottet finner det angeläget att man utreder möjligheterna att enligt viltskadelagen ersätta de ständigt växande sälskadorna.

I viltskadelagens 25 § föreslås en bestämmelse om jaktvårdsföreningens närvaro vid en terrängundersökning. En företrädare för föreningen ska ha rätt att närvara vid undersökningen och rätt att i värderingsinstrumentet anteckna sin egen uppfattning om skadan. Förfarandet motsvarar gällande bestämmelser. Utskottet påpekar att de skador som orsakas av hjortdjur och stora rovdjur är geografiskt ojämnt fördelade. Därför kan kostnaderna för deltagande i terrängundersökningar vara betydande för vissa jaktvårdsföreningar. Enligt uppgift pågår det som bäst en utvärdering av viltvårdsmyndigheternas verksamhet och organisationsstruktur. Utskottet finner det viktigt att det som anförts ovan beaktas i utvärderingen och den därpå följande resursfördelningen.

I viltskadelagens 27 § föreslås det att en skogsskada ska konstateras och värderas av den behöriga skogscentralen på skadefallsorten. Skogscentralen ska vid behov kunna anlita en av centralen godkänd ojävig sakkunnig. Utskottet påpekar att skogsvårdsföreningarnas expertis bör utnyttjas i detta avseende. Genom att anlita representanter för lokala skogsvårdsföreningar för värderingen kan man även sänka kostnaderna för granskningarna.

Slutligen

Utskottet konstaterar att det i både regeringens proposition och utskottets betänkande föreslås flera ändringar i de aktuella förfarandena för ersättning för viltskador. Utskottet förutsätter därför att effekterna av den aktuella viltskadelagen följs och att utskottet får en utredning om iakttagelserna före utgången av 2010.

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning anser utskottet att propositionen är behövlig och motiverad. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1. Viltskadelag

4 §. Utskottet föreslår att paragrafen kompletteras med ett nytt 1 mom. Detta är en lagteknisk precisering. Dessutom föreslår utskottet att uppställningen i det nya 2 mom. (1 mom. i propositionen) förenklas och förtydligas.

5 §. Enligt uppgift till utskottet är paragrafen för öppet formulerad i propositionen. Utskottet föreslår därför att formuleringen justeras. Dessutom föreslår utskottet att paragrafen görs tydligare och delas in i två moment.

6 §. Enligt utskottets mening är de bestämmelser som för tydlighets skull föreslås ingå i paragrafens 3 mom. överflödiga. Utskottet föreslår därför att momentet stryks.

9 §. Utskottet fäster avseende vid att de som lidit personskada har ett särskilt behov av skydd. Möjligheten att minska på ersättningen ska därför inte gälla ersättningar som betalas på grund av personskador. I linje med detta föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att ersättningarna för personskador inte är beroende av det anslag som tas in i statens budget. Dessutom föreslår utskottet att ordalydelsen preciseras.

Med hänvisning till det som sägs ovan i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 2 mom. ändras så att en i momentet avsedd skada

ersätts om det totala beloppet av de skador som nämns i den föreslagna lagen under ett kalenderår överstiger 170 euro.

Enligt inkommen utredning har frågan om kostnaderna för värderingen av renskador väckt diskussion. I propositionen föreslås det att värderingskostnaderna ska ingå i de ersättningar som betalas till renkarlar. Kommunerna avses sedan kunna ta ut sina egna kostnader hos renkarlarna. Utskottet konstaterar att ett sådant arrangemang skulle avvika från det som gäller för andra skadelidande enligt lagen. Därför föreslår utskottet att meningen om ersättning av värderingskostnaderna vid renskador stryks ur paragrafens 4 mom. Med andra ord regleras frågan om värderingskostnader vid renskador då av samma principer som gäller för andra i lagen reglerade skador. Detta innebär att värderingskostnaderna inte ska betalas av den skadelidande, i de fall att skadorna också ersatts.

10 §. Enligt utskottets mening är det nödvändigt att i 2 mom. lägga till en hänvisning till 3 mom. Då blir det explicit att också föreskrifter som utfärdas med stöd av 3 mom. är avsedda att iakttas när skadebeloppet räknas ut.

Utskottet har informerats om att det i samband med beredningen av författningar på lägre nivå har framkommit att bemyndigandet till Landsbygdsverket att utfärda bestämmelser behöver preciseras. Utskottet föreslår därför en ändring av paragrafens 3 mom.

11 §. Utskottet har informerats om att det i samband med beredningen av författningar på lägre nivå har framkommit att det är mer ändamålsenligt att genom en förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärda bestämmelser om vilka värden som ska tillämpas vid ersättning för skador på djur än genom föreskrifter som utfärdas av Landsbygdsverket. Utskottet föreslår därför att bemyndigandebestämmelsen i paragrafens 2 mom. ändras.

12 §. Enligt 1 mom. i propositionen kan en skada på hund som orsakats av ett stort rovdjur ersättas bland annat i det fall att hunden då skadan inträffade har använts för jakt under kontrollera-

de former. Genom uttrycken "i kontrollerade förhållanden" och "under kontrollerade former" understryks enligt propositionen hundägarens eller innehavarens ansvar vid hållande och användning av hund. Med hänsyn till de krav som olika former av jakt ställer på användning av hund anser utskottet det nödvändigt att precisera 1 mom. så att när det gäller jakt ska användningen av hund vara kontrollerad med beaktande av jaktens art. Utskottet föreslår också en klarare uppställning av momentet.

13 §. Utskottet föreslår att 1 och 2 mom. ändras på de grunder som presenteras i den allmänna motiveringen.

Den ändring som nu föreslås i 2 mom. leder till att de i propositionen föreslagna bestämmelserna om hur en del av ersättningen till renbeteslag ska användas blir överflödiga, och utskottet föreslår därför att de stryks.

Utskottet föreslår att 3 mom. preciseras när det gäller Landsbygdsverkets rätt att utfärda föreskrifter. En utredning som tillställts utskottet har visat att det finns ett behov att på lagnivå närmare bestämma hur Landsbygdsverket ska fastställa de gängse värden som ska användas när skador på ren ersätts. Det gängse värdet bör således bestämmas utifrån följande omständigheter: den genomsnittliga vikten för varje slag av ren, avelsindex för varje slag av ren samt producentpriset på renkött. Som exempel på slag av ren kan nämnas avelssarv, avelsvaja, slaktsarv och körren.

Dessutom föreslår utskottet vissa tekniska justeringar i paragrafen.

14 §. Med hänvisning till det som sägs i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att 1 mom. i denna paragraf ändras.

Utskottet föreslår också att 4 mom. ändras så att bestämmelser om ersättning för försvunna kalvar utfärdas genom förordning av statsrådet och inte av jord- och skogsbruksministeriet. Förordningen om ersättning för försvunna kalvar kommer att ha en väldigt stor betydelse för de årliga ersättningsbeloppen. Det är därför motive-

rat att föra upp förordningen på statsrådsnivå. Å andra sidan är det arbetsdrygt att årligen utfärda en förordning. Det enklaste vore därför att betala årlig ersättning med stöd av beslut från jord- och skogsbruksministeriet, som direkt skulle tillämpa bestämmelser i lag eller i en statsrådsförordning. Ministeriets beslut, om vilket utskottet föreslår bestämmelser i ett nytt 4 mom. i paragrafen, skulle därmed vara ett rent tekniskt beslut om utbetalning av statsunderstöd.

Utskottet föreslår också att 4 mom. ändras så att förordningen inte föreskriver någonting om antalet renkor, eftersom detta definieras utifrån den senast fastställda renlängden och därför inte kräver särskilda bestämmelser. Utskottet föreslår också att 1 punkten utgår från förteckningen i momentet, eftersom utskottet föreslår att denna fråga ska regleras i paragrafens nya 4 mom.

15 §. Med hänvisning till det som anförs under 13 § 2 mom. föreslår utskottet att hänvisningen till 13 § 2 mom. stryks i 15 § 2 mom.

Utifrån utredning till utskottet har man kommit fram till att det är viktigt att det av 3 mom. klart framgår att det rör sig om ett förvaltningsbeslut av jord- och skogsbruksministeriet. Om ordet förvaltningsbeslut ingår i lagrummet behöver lagtillämparen inte vara osäker på om det eventuellt är fråga om normgivning på förordningsnivå från ministeriets sida. Utskottet föreslår därför att ordet "förordning" ersätts med ordet "förvaltningsbeslut".

16 §. Utskottet konstaterar att enligt paragrafens 1 mom. i propositionen ska sådana omedelbara skador som avses i lagrummet ersättas. Utskottet föreslår att 2 mom. justeras så att det överensstämmer med 1 mom. i det avseendet.

19 §. Enligt utskottet är det nödvändigt att i 2 mom. infoga ordet "växtplatsen", eftersom den nya summavärdemetoden, som sannolikt inom de närmaste åren kommer att tas i bruk också när det gäller skador på skog som orsakats av hjortdjur, använder begreppet växtplats i stället för skogstyp.

Dessutom anser utskottet att paragrafen ska kompletteras med nya 3 och 4 mom.

I det nya 3 mom. föreslår utskottet en bestämmelse om att ingen ersättning betalas om antalet oskadade plantor av utvecklingsdugliga trädslag jämnt fördelade överstiger skogsvårdsrekommendationerna för planttäthet vid skogsförnyring. Motsvarande bestämmelse ingår för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om ersättning för skogsbruksskador som orsakats av hjortdjur (2410/723/2001).

I nya 4 mom. föreslår utskottet en bestämmelse om att närmare föreskrifter om de skadeklasser för olika trädslag som ska tillämpas när man räknar ut ersättning av skador på plantbestånd och äldre plantbestånd utfärdas genom förordning av statsrådet. Behovet att lägga till ett bemyndigande om skadeklasserna har konstaterats i samband med arbetet på bestämmelser på lägre nivå än viltskadelagen. Skadeklasserna ingår för närvarande i jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om värdering av skogsskador som orsakats av hjortdjur och beräkning av ersättningarna (1218/621/2001). Föreskrifterna upphävs i samband med att viltskadelagen stiftas.

20 §. Utskottet föreslår utifrån en utredning att 2 mom. ändras så att bestämmelser om kalkyler, med beaktande av hur betydelsefulla de är, ska utfärdas genom förordning av statsrådet i stället för av jord- och skogsbruksministeriet.

Utskottet föreslår också ett nytt 4 mom. enligt vilket plantor som skadats av andra skadegörare så att de blivit odugliga för utveckling inte ska beaktas vid beräkning av ersättning av tillväxt- och kvalitetsförluster. För närvarande ingår bestämmelser om detta i jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om värdering av skogsskador som orsakats av hjortdjur och beräkning av ersättningarna (1218/621/2001). Utredning till utskottet har visat att föreskrifterna bör ges på lagnivå och inte i författningar på lägre nivå.

21 §. Utskottet föreslår nya 2 och 3 mom. till paragrafen.

Motsvarande bestämmelser som nu föreslås ingå i 2 mom. finns i jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om ersättning för skogs-

bruksskador som orsakats av hjortdjur (2410/723/2001).

Den typ av bestämmelser som föreslås ingå i det nya 3 mom. finns i jord- och skogsbruksministeriets föreskrift om värdering av skogsskador som orsakats av hjortdjur och beräkning av ersättningarna (1218/621/2001).

Behovet att lyfta upp dessa föreskrifter på lagnivå har konstaterats i samband med beredningen av bestämmelser på lägre nivå än viltskadelagen.

22 §. Utskottet föreslår vissa tekniska ändringar i paragrafen genom komplettering av hänvisningsbestämmelserna.

23 §. Utskottet föreslår en teknisk ändring i 2 mom. 3 punkten.

24 §. Utredning till utskottet har visat att de bestämmelser som föreslås i 2 mom. om behovet av terrängundersökningar och det tekniska förfarandet är för öppet formulerade. Utskottet föreslår därför att 2 mom. kompletteras och att det i lagrummet intas ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning.

30 §. Vid expertutfrågningen har man fäst avseende vid att bestämmelsen är öppet formulerad. Dessutom bör man beakta att de bestämmelser på lägre nivå som föreslagits i 24 § i praktiken styr terrängundersökningarna, och således finns det inte något behov av de bestämmelser som ingår i den här paragrafen. Utskottet föreslår därför att paragrafen stryks. Detta leder till att paragrafnumreringen ändras.

30 (31) §. Utskottet föreslår tekniska ändringar i paragrafens 1 och 2 mom.

32 (33) §. Utskottet föreslår i 1 mom. en bestämmelse (ny 4 punkt) om att sökandens renbeteslag och renbeteslagets nummer ska uppges i ansökan om ersättning. Uppgiften gör det bland annat lättare att statistikföra skador som orsakats av stora rovdjur. Med hänvisning till den ändring som föreslås i 13 § 2 mom. föreslår utskottet dessutom en teknisk ändring i 8 punkten.

Med hänvisning till det som sägs i samband med 30 § föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. ändras.

34 (35) §. I paragrafen föreslås rätt för jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna att oberoende av sekretessbestämmelserna få i paragrafen nämnd information av andra myndigheter. Vid expertutfrågningen uppmärksammades utskottet på att den föreslagna rätten att få information "av andra myndigheter" är väldigt omfattande och att problematiken inte kommenteras närmare i motiven till bestämmelsen. Utskottet konstaterar att väsentlig information när det gäller att bevilja och återkräva ersättning är uppgifter om sökandens ekonomiska ställning och omständigheter i anslutning till den. Utskottet understryker att uppgifterna ska vara nödvändiga för att behandla ersättningsfrågan. Utskottet föreslår därför att bestämmelsen preciseras.

36 (37) §. Vid expertutfrågningen påpekades det att den föreslagna bestämmelsen är mycket vag och att propositionen inte heller närmare motiverar vad som avses med sekretessbelagda uppgifter som får lämnas ut. Utskottet föreslår därför att rätten att lämna uppgifter begränsas i fråga om uppgifter som behövs för forskningsändamål och beslutsfattande om dimensionering och inriktning av jakten på viltbestånd. Rätten att lämna ut uppgifter föreslås i dessa fall bli begränsad till uppgifter om sökandens hemkommun, vad som orsakat skadan, skadans art, skadefallsorten, geografisk information om skadefallsorten, värderingskostnader och beloppet av den ersättning som sökts respektive beviljats. Alla dessa uppgifter hör nära ihop med dimensionering och inriktning av jakt på viltbestånd. För att precisera bestämmelsen och göra uppställningen tydligare föreslår utskottet att paragrafen också ändras så att det föreslagna 1 mom. delas in i två olika moment. Det föreslagna 2 mom. blir då 3 mom. och det föreslagna 3 mom. blir 4 mom. Utskottet föreslår också tekniska justeringar i det som nu föreslås bli 3 mom.

41 (42) §. Med hänvisning till det som sägs i detaljmotiveringen till 30 § föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. ändras.

44 (45) §. Med hänvisning till det som sägs i detaljmotiveringen till 30 § föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. ändras.

46 (47) §. Utskottet anser utifrån inkommen utredning det nödvändigt att precisera den föreslagna bestämmelsen i 1 mom., enligt vilken kommunen får ta ut en avgift för terrängundersökningar och värdering av skada. Med hänvisning till den ändring som föreslås i 24 § 2 mom. föreslår utskottet att 46 § kompletteras med ett nytt 2 mom., enligt vilket närmare bestämmelser om hur terrängundersökning ska verkställas vid renskador och om den avgift som tas ut för undersökningen utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är nödvändigt att föreskriva om terrängundersökningar av skada på ren genom förordning av statsrådet, eftersom man vid sådana skador inte kan utgå från en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet som kostnad för skadevärdering, vilket är möjligt när det gäller andra typer av skador. Det är likaså ändamålsenligt att genom förordning föreskriva att ersättning till kommunerna för kostnader för terrängundersökning betalas direkt av statens medel. Detta innebär att renägarna inte själva behöver stå för kostnaderna.

Utskottet föreslår också att 3 mom. (2 mom. i propositionen) ändras så att ordet "erikseen" slopas i den finska versionen.

47 (48) §. I anslutning till den ändring som föreslås i 14 § om att betala ersättning för försvunna kalvar i form av statsunderstöd föreslår utskottet att en bestämmelse fogas till 4 mom. om förfarandet vid sökande av ändring.

50 (51) §. Med hänvisning till det som sägs i detaljmotiveringen till 30 § föreslår utskottet att hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. ändras.

51 (52) §. Utskottet har fått veta att beredningen av ett viltskaderegister ännu inte har avancerat så långt att systemet skulle kunna tas i bruk

när denna lag träder i kraft. Utskottet föreslår därför att 1 mom. kompletteras med en mening enligt vilket lagens 35 och 37 § träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Utskottet föreslår också, utifrån utredning, att övergångsbestämmelsen i paragrafens 2 mom. tas in i en egen paragraf. Sålunda blir 2 mom. i propositionen en ny 52 §.

52 § (Ny). Utskottet föreslår en ny 52 §. Den nya paragrafen motsvarar propositionens 52 § 2 mom.

2. Lag om ändring av 87 § i jaktlagen

Ikraftträdande. Enligt uppgift avses lagen träda i kraft den 1 juni 2009. Den ursprungliga avsikten var att lagen skulle träda i kraft från början av 2009. Beredningen av bestämmelser på lägre nivå har emellertid visat att det finns ett behov att föreskriva om många olika saker genom förordning av statsrådet. Viltskadeförordningen kräver dessutom en omfattande remissrunda. Därför kommer förordningen inte att kunna träda i kraft som planerat. Vidare måste Europeiska kommissionen informeras om det nya ersättningssystemet.

Utskottet har erfarit att det med hänsyn till utbetalning av ersättningar också vore viktigt att lagen träder i kraft den 1 juni 2009. Å andra sidan har det också konstaterats att viltskadelagen kan tillämpas på skador som har inträffat den 1 januari eller därefter. Utskottet föreslår därför att ikraftträdandebestämmelsens 2 mom. kompletteras med en bestämmelse om att viltskadelagen ska tillämpas på ersättning av skada, som inträffar den 1 januari 2009 eller därefter. När det gäller skador på skog beror tillämpningen av den nya lagen på tidpunkten för värdering av skador.

Det har påpekats för utskottet att samtliga författningar på lägre nivå, t.ex. om formulär och blanketter, inte nödvändigtvis blir färdiga i tid förrän lagen träder i kraft. Utskottet vill därför komplettera ikraftträdandebestämmelsen med ett 3 mom. som föreskriver att gamla formulär

och tabeller med mera ska användas till dess att beslut har fattats om nya.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår jord- och skogsbruksutskottet

att lagförslag 1 och 2 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Viltskadelag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 och 2 §
(Som i RP)

2 kap.

Skador som ersätts och ersättningstagare

3 §
(Som i RP)

4 §

Skador som orsakats av stora rovdjur

Personskada som orsakats av stora rovdjur ersätts enligt denna lag. (Nytt)

Skada som orsakats av stora rovdjur ersätts som följer:

(1 punkten *utesl.*)

(1 och 2 punkten som 2 och 3 punkten i RP)

3) som skada på lösöre ersätts skada på annat dött lösöre än sådant som avses i 1 och 2 punkten, (4 punkten i RP)
(4 punkten som 5 punkten i RP)
(1 mom. i RP)

5 §

Skador som orsakats av annat vilt än hjortdjur och stora rovdjur

(*Utesl.*) Även synnerligen betydande skador som orsakats av annat vilt än hjortdjur eller stora rovdjur *kan* ersättas enligt denna lag av medel som *årligen* anslagits i budgeten, om den skada som viltet orsakat drabbar en viss näring på ett stort område och uppkomsten av skadan inte har kunnat förebyggas och skadorna inte kan förhindras eller minskas i tillräcklig utsträckning genom jakt på viltet i fråga.

Närmare bestämmelser om ersättning för skador som orsakats av visst vilt kan utfärdas genom förordning av statsrådet. (Nytt)

6 §

Ersättningstagare

(1 och 2 mom. som i RP)
(3 mom. *utesl.*)

7 §

(Som i RP)

3 kap.

Grunderna för beviljande av ersättning

8 §

(Som i RP)

9 §

Ersättningens belopp

(1 mom. som i RP)

Om *ersättningar* inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla (*utesl.*) som har rätt till ersättning. *Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada.*

En skada som orsakats av vilt ersätts om det sammanlagda beloppet av de i denna lag avsedda skador som den sökande lidit överstiger 170 euro per kalenderår. Denna gräns gäller dock inte personskador som orsakats av stora rovdjur.

Om en skada ersätts betalas den som söker ersättning också ersättning för de värderingskostnader som kan anses behövliga och rimliga med tanke på skadeutredningen och som den som söker ersättning betalt. (*Utesl.*)

(5 mom. som i RP)

10 §

Ersättning för skador på odling

(1 mom. som i RP)

Vid beräkningen av skadebeloppet används som pris per enhet för odlingsväxter och normskörd i lagen om ersättande av skördeskador (1214/2000, *skördeskadelagen*) eller med stöd

av den *eller 3 mom.* fastställda priser per enhet och normskördar för respektive område.

Landsbygdsverket utfärdar vid behov bestämmelser om de priser per enhet och normskördar som ska användas då ersättning betalas för trädgårds- och plantskoleväxter *och för sådana odlingsväxter som inte nämns i skördeskadelagen.* Vid fastställande av enhetspris *och normskördar* tillämpas bestämmelserna i 6 och 7 § i skördeskadelagen om fastställande av de priser per enhet *och normskördar* på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador.

11 §

Ersättning för skador på djur

(1 mom. som i RP)

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om de gängse värden som ska tillämpas vid ersättning för skador på djur.

12 §

Ersättning för vissa skador på djur

Skada på hund som orsakats av ett stort rovdjur kan ersättas endast i det fall att hunden *när skadan inträffade*

1) *har befunnit sig i kontrollerade förhållanden på ägarens eller innehavarens gård eller i dennes trädgård eller annars i ett för hunden avsett utrymme,*

2) *under, med hänsyn till jaktformen, kontrollerade förhållanden har använts för jakt, eller någon annan jämförbar uppgift, eller*

3) *under kontrollerade former har använts för vallning, bevakning eller någon annan jämförbar uppgift.*

(2 och 3 mom. som i RP)

13 §

Ersättning för skador på ren

Skador på ren kan ersättas till högst ett belopp som motsvarar en och en halv gång det gängse värdet av en ren som dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av i 4 § av-

sedda skador orsakade av ett stort rovdjur. För renkalvar som dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av skador orsakade av ett stort rovdjur under tiden mellan kalvningen och den sista november betalas ersättning enligt 14 §. För renkalvar som från och med den första december dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av skador orsakade av ett stort rovdjur betalas ersättning enligt denna paragraf.

Ersättning för skada på ren betalas till (*utesl.*) renägaren eller, om denne inte är känd, till renbeteslaget. (*Utesl.*) Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag det belopp till vilket renen kan användas.

Landsbygdsverket utfärdar minst vart femte år närmare bestämmelser enligt slag av ren om de gängse värden som ska användas vid ersättning av skador på ren. *Det gängse värdet för varje slag av ren fastställs utifrån den genomsnittliga vikten och avelsindex samt producentpriset på renkött. Producentpriset på renkött baserar sig på medelvärdet av producentpriserna under de tre senaste renskötselåren.*

14 §

Ersättning för försvunna kalvar

Till renbeteslaget kan (*utesl.*) för vidarefördelning till renägarna på kalkylerade grunder betalas ersättning för tiden mellan kalvningen och den sista november för renkalvar som försvunnit på grund av skador som orsakats av stora rovdjur (*ersättning för försvunna kalvar*).

(2 och 3 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet utfärdas minst vart tredje år närmare bestämmelser om följande:

(1 punkten *utesl.*)

(1 punkten som 2 punkten i RP)

(2 punkten som 4 punkten i RP)

(3 och 4 punkten *utesl.*)

Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet betalas med iakttagande av statsunderstödslagen (688/2001) årligen på ansökan av Renbeteslagsföreningen ersättning till renbeteslagen för försvunna kalvar. (Nytt)

15 §

Exceptionellt stora skador på ren

(1 mom. som i RP)

Den särskilda ersättningen uppgår till två gånger ersättningen enligt 13 § (*utesl.*).

De ersättningsberättigade renbeteslagen fastställs genom *förvaltningsbeslut* av jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Ersättning för skador på lösöre

(1 mom. som i RP)

Omedelbara skador på dött lösöre som orsakats av stora rovdjur kan ersättas till högst ett belopp som motsvarar lösörets värde då skadan inträffade.

17 och 18 §

(Som i RP)

19 §

Ersättning för platbestånd och äldre trädbestånd

(1 mom. som i RP)

Skadebeloppet i fråga om plantbestånd och äldre trädbestånd bedöms utifrån storleken av de skador som hjortdjur har orsakat enskilda träds huvudstam, sidogrenar, barr- eller lövmassa eller bark. Som skadade betraktas för tillväxt avsedda träd som förstörts helt och hållet samt sådana träd vilkas tillväxt eller kvalitet har försämrats varaktigt genom skadorna. När skadornas omfattning fastställs beaktas dessutom det skadedrabbade områdets geografiska läge, arealen, skogstypen *eller växtplatsen*, trädslaget, antalet plantor eller träd och deras medelhöjd före skadan samt antalet skadade plantor eller träd.

Ersättning betalas inte om antalet oskadda plantor av utvecklingsdugliga trädslag jämnt fördelade överstiger skogsvårdsrekommendationerna för planttäthet vid skogsföryngring. (Nytt)

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de skadeklasser för olika trädslag

som ska tillämpas när ersättning för skador på plantbestånd och äldre trädbestånd räknas ut. (Nytt)

20 §

Fastställande av skador på plantbestånd och äldre trädbestånd

(1 mom. som i RP)

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de kalkyler som ska användas vid bestämmandet av det kalkylerade gängse värdet och vid beräkningen av ersättning för skador på plantbestånd och äldre trädbestånd.

(3 mom. som i RP)

Plantor som skadats av andra skadegörare på ett sådant sätt att de inte längre är utvecklingsdugliga beaktas inte vid beräkning av ersättningen för tillväxt- och kvalitetsförluster. (Nytt)

21 §

Ersättning för kompletteringsodling eller ny beskogning

(1 mom. som i RP)

Ersättning för plantskydd, gräsbekämpningsmedel eller för anskaffning av dessa ersätts inte. (Nytt)

Om kompletteringsodling eller nyodling av skadeområdet sker på grund av sammantagna skador som orsakats av hjorddjur och andra skadegörare, kan ersättning för kompletteringsodling eller nyodling betalas för den skada som orsakats av hjorddjur. (Nytt)

22 §

Ersättning för personskador

Ersättning för personskada som orsakats av ett stort rovdjur bestäms med iakttagande av 5 kap. 2, 2 a—2 d, 3, 4, 7 och 8 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974).

4 kap.

Anmälan om och värdering av skada

23 §

Anmälan om skada

(1 mom. som i RP)

Skadeanmälan görs

(1 och 2 punkten som i RP)

3) vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på *skadefallsorten*.

(3 och 4 mom. som i RP)

24 §

Terrängundersökning

(1 mom. som i RP)

I fråga om behovet av terrängundersökning vid skador på ren och hur de ska ordnas samt om ersättning av kostnader föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket får utfärda närmare bestämmelser om det tekniska förfarandet vid undersökning av skador på odling, djur, lösöre och skog.

25—29 §

(Som i RP)

30 §

(Utesl.)

5 kap.

Sökande och betalning av ersättning

30 (31) §

Behörig myndighet vid behandlingen av ersättningar

Behörig myndighet vid behandlingen av ersättning för skador på odling, djur, lösöre och ren är landsbygdsnäringsmyndigheten i sökandens hemkommun.

Ärenden som gäller ersättning för skogsskador avgörs av den behöriga skogscentralen på *skadefallsorten*.

(3 mom. som i RP)

31 (32) §
(Som i RP)

32 (33) §

Sökande av ersättning

Ansökan om ersättning ska innehålla följande uppgifter:

(1—3 punkten som i RP)

4) *vid skador på ren sökandens renbeteslag och renbeteslagets nummer, (Ny)*

(5—8 punkten som 4—7 punkten i RP)

9) (8) av sökanden till kommunen eller skogscentralen betalda värderingskostnader, *(utesl.)*

(10 och 11 punkten som 9 och 10 punkten i RP)

(2 mom. som i RP)

Sökanden ska i samband med ansökan om ersättning på begäran lämna information även om andra omständigheter som den behöriga myndigheten enligt 30 § behöver för att avgöra ansökan om ersättning.

(4 mom. som i RP)

33 (34) §
(Som i RP)

34 (35) §

Myndigheternas rätt till information

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få *de uppgifter om sökanden som är nödvändiga* för behandlingen av ersättningsärendet. *Uppgifterna kan gälla sökandens ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller uppgifter om andra omständigheter av betydelse för beviljande eller återkrav av ersättningen.*

35 (36) §
(Som i RP)

36 (37) §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller till Europeiska gemenskapens organ överlämna sådana uppgifter om ersättningstagaren som erhållits vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som behövs för fullgörande av den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten eller organet eller för att se till att Europeiska gemenskapens lagstiftning har följts. *(Utesl.)*

Uppgifter om sökandens hemort, vad som orsakat skadan, skadans art, skadefallsorten, geografisk information om skadefallsorten, värderingskostnader samt beloppet av den ersättning som sökts respektive beviljats får utan hinder av sekretessbestämmelserna även utlämnas för forskning angående viltbestånd, skador som orsakas av vilt och förebyggande av sådana skador samt för fattande av beslut om dimensionering och inriktning av jakt på viltbestånd. (Nytt).

Uppgifter som erhållits på basis av 1 och 2 mom. får inte användas för något annat syfte än det för vilket uppgifterna har begärts. (2 mom. i RP)

(4 mom. som 3 mom. i RP)

37—39 (38—40) §
(Som i RP)

6 kap.

Återbetalning och återkrav av ersättning

40 (41) §
(Som i RP)

41 (42) §

Återkrav av ersättning

Den myndighet som har beviljat eller betalat ut ersättning eller, på framställning av skogscentralen då det är fråga om ersättning för skogsskador, Landsbygdsverket ska genom sitt beslut bestämma att utbetalningen av ersättning ska upphöra och att ersättning som redan betalats ut ska återkrävas, om

1) ersättningstagaren underlåtit att återbetala en sådan ersättning eller en del av den som enligt 40 § ska betalas tillbaka,

(2—4 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

42 och 43 (43 och 44) §

(Som i RP)

44 (45) §

Jämkning

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, Statskontoret och Landsbygdsverket kan i de fall som avses i 41 § besluta att en del av det belopp som ska återbetalas eller återkrävas och av räntan eller dröjsmålsräntan på det inte ska drivas in, om återbetalning eller återkrav till fullt belopp vore oskäligt med hänsyn till ersättningsstagarens ekonomiska ställning och omständigheter eller en förändring i omständigheterna.

(2 mom. som i RP)

45 (46) §

(Som i RP)

7 kap.

Särskilda bestämmelser

46 (47) §

Avgifter för terrängundersökning och värdering av skada

Kommunen kan hos den som lidit skada på odling, djur eller lösöre ta ut en avgift för verkställande av terrängundersökning och för värdering av skada till ett belopp som inte får överstiga självkostnadsvärdet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur terrängundersökning ska verkställas vid skador på ren och om den avgift som tas ut. (Nytt)

Skogscentralen kan hos den skadelidande ta ut en avgift för terrängundersökning och värdering av skogsskada. Närmare bestämmelser om avgifterna för skogscentralens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. (2 mom. i RP)

47 (48) §

Ändringssökande

(1—3 mom. som i RP)

Ändring i ett beslut som Statskontoret har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får ändring i ett beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av denna lag sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. *Rättelse av ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet om statsunderstöd får i enlighet med statsunderstödslagen sökas hos ministeriet.*

(5 mom. som i RP)

48 och 49 (49 och 50) §
(Som i RP)

50 (51) §

Landsbygdsverkets tillsynsuppgift

Landsbygdsverket ska på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet närmare bestämmer utföra de granskningar av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna som behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag. På Landsbygdsverkets tillsynsuppgift tillämpas i detta fall det som bestäms i 49 § om jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift.

(2 mom. som i RP)

51 (52) §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Lagens 35 och 37 § träder emellertid i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

(2 och 3 mom. *utesl.*)

(2 mom. som 4 mom. i RP)

52 § (Ny)

Övergångsbestämmelse

Den äganderättsbegränsning som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten tillämpas inte om delägarlaget för en samfällad skog har bildats före den 1 mars 2003.

2.

Lag

om ändring av 87 § i jaktlagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i jaktlagen av den 28 juni 1993 (615/1993) 87 §, sådan den lyder i lag 314/2005, som följer:

87 §
(Som i RP)

Denna lag träder i kraft den 200 .

Om en skada som avses i den 87 § som gällde när denna lag träder i kraft har inträffat den 1 januari 2009 eller därefter eller om en skogsskada har värderats den nämnda dagen eller därefter, tillämpas i stället för det nämnda lagrummet viltskadelagen på ersättning av skadan. (Nytt)

När ersättning söks och skador bedöms med stöd av viltskadelagen används de formulär för skadeanmälningar, värderingsinstrument, kalkyler för beräkning av ersättning för skogsskador, skadeklasser för trädslag, hjälptabeller för hjortdjursskador som skogscentralerna använde samt andra formulär och blanketter i användning som fastställts med stöd av den 87 § som gäller när denna lag träder i kraft till dess motsvarande formulär och blanketter enligt viltskadelagen har fastställts. (Nytt)

Utskottets förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att viltskadela-
gens konsekvenser följs och att en ut-*

*redning om iakttagelserna lämnas till
jord- och skogsbruksutskottet före ut-
gången av 2010.*

Helsingfors den 5 december 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Susanna Haapoja /cent
Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd

Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /sv
Klaus Pentti /cent
Erkki Pulliainen /gröna
Arto Satonen /saml
Pekka Vilkuna /cent
ers. Matti Kangas /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.